
Op verzoek van de redactie heeft Erwin van Laar een discussiestuk geschreven naar aanleiding van zijn onlangs gehouden dialezing getiteld: 'Uilen doen het 's nachts' op 24 april 2003. Hij gaat in op het ringen van vogels in het algemeen. Vooropgesteld wordt dat, hoewel Erwin het nut van het ringen van vogels eerder wel heeft onderschreven, hij nu van mening is, dat met de huidige technologische ontwikkelingen die methode grotendeels is achterhaald. Het onderstaande stukje is zijn persoonlijke mening.

Erwin van Laar

Uilen doen het 's nachts

In de door mij gehouden dialezing zat aan het einde van de serie een dia van een kerkuil, gemaakt in de provincie Flevoland die voorzien was van een aluminium pootring. Ik heb daarbij gesteld dat het werkelijk te gek voor woorden was dat bijna elke geboren jonge kerkuil voorzien wordt van een pootring. In Flevoland vliegt bijna geen enkele niet geringde kerkuil meer

rond. Dit nu gaat mij alle perken te buiten. Ik denk dat het nut hiervan reeds jaren terug achterhaald is.

Inmiddels weten wij genoeg van deze dieren omtrent hun habitat, hun eet- en leefgewoonten alsmede hun trekneigingen. Een geringde vogel word in negentig procent van de gevallen dood terug gemeld en de story vertelt vaak niet meer dan de ringplaats

en de vindplaats. Alles wat zich daartussen heeft afgespeeld blijft in vele gevallen zwaar onderbelicht.

Met de huidige techniek is het mogelijk om bij de dieren een chip te implanteren en met behulp van zenders kunnen wij precies in beeld krijgen waar de vogel foerageert, hoe hij trekt, wat zijn habitat is, tussen welke tijden hij actief is, hoe lang hij leeft,

waar hij rust enzovoort. Ik vind dus dat het ringen van vogels achterhaald is. Het is al geen fraai gezicht, het is niet natuurlijk en mogelijk heeft de vogel er ook nog last van en bovenal vind ik de verstoring van de vogel in relatie tot wat dit aan relevante gegevens oplevert totaal niet in verhouding.

Voorbeeld 1

Enige jaren geleden was ik op Texel net na de broedtijd en in een sloot bij het Wagejot stond een grote groep van zo'n twintig lepelaars. Dichtbij gekomen bleek dat achttien van deze vogels waren voorzien van drie plastic en een metalen ring. Twee ringen om elke poot en geen kleintjes en lekker fel van kleur. Op elke ring een groot cijfer of een letter. Complete kerstbomen waren het en enige wat ontbrak waren de lichtjes nog voor de nachtelijke uren. Ik vind dit misstanden van de eerste orde en uit de hand gelopen hobbyisme. De lepelaar is een zwaar beschermd beest, waar wij de gehele trekroute van in kaart hebben over heel Europa, die dan met alle verstoring in de broedkolonie voor lief genomen, wordt geringd. Verstoring die eigenlijk volgens de letter van de Vogelwet niet plaats mag vinden. Een verstoring die ook uit den boze is gezien zijn kwetsbaarheid. Ook nog eens de tijd die nodig is om al die ringen aan te brengen vind ik belachelijk. Natuurlijk hebben wij er vroeger toen de elektronische apparatuur er nog niet was, veel van geleerd. Maar in deze tijd vind ik het niet meer gepast en onnodig, zeker bij koloniebroeders.

Voorbeeld 2

Meerdere jaren geleden zat ik in de buurt van een ijsvogelnest te fotograferen. Uiteraard met de nodige omzichtigheid omdat je als fotograaf toch al in de kwets-

bare hoek zit en het nest niet wilt verstoren voor een plaatje!! Het vergde dan ook een complete maand aan voorbereiding. Wat schetst mijn verbazing als ik op een vroege morgen in mijn schuilhut kruip. Beide ouders gedragen zich vreselijk opgewonden en zijn zeer schuw in de buurt van het nest. In eerste instantie dacht ik dat ik misschien de storende factor was, maar dat kon bijna niet omdat ze vaak op 20 cm van mijn hut afzaten en ik niets aan de situatie veranderd had. Toen ik één van de vogels dan ook in het vizier kreeg bleek dat deze was geringd. Ook de tweede vogel was voorzien van een aluminium pootring. De beide vogels kwamen aan het einde van de dag pas een beetje bij hun positieven en om 15.00 uur die middag kwam de voeding van de nog kleine jongen pas weer op gang. Dit vind ik grote misstanden, onpasselijk en een verboden handeling. Ook al heb je vergunning voor het ringen van vogels.

In het najaar staan de mistnetten overal opgesteld om vogels te vangen. Dit is in ieder geval buiten het broedseizoen om en geeft veel minder verstoring van de vogels. Maar ook nu blijf ik zeggen dat als men gericht onderzoek wil doen naar de trek, leef, vlieg, dag- nacht- activiteiten enzovoort van vogels het chippen veel meer informatie geeft en gegevens oplevert dan het simpelweg ringen.

Zoals het kievitseieren zoeken een oude folklore was die toentertijd voor de vogels geen problemen opleverde maar nu achterhaald is, zo zal het ringen van de vogels eens, eenzelfde lot beschoren zijn, hoop ik. Het wordt tijd dat de regering maatregelen neemt om dit soort dingen in goede en verantwoorde

banen te leiden. Dat het chippen meer geld kost dan het ringen is een consequentie die daaraan vast zit. Vogelbescherming zou hierin het voortouw moeten nemen. Ik zie echter dat die het ledengeld liever met bakken tegelijk naar Indonesië brengen dan dat zij de laatste korhoenders hier in Nederland behoeden voor uitsterven. Toen ik dan ook een mail stuurde met de vraag wat men met de korhoenders ging doen was het antwoord: 'Staatsbosbeheer doet er alles aan om het uitsterven te voorkomen. Het gaat echter niet goed met de vogel. Wij zijn bang dat hij uit gaat sterven voor Nederland'. Op mijn vraag of de populatie niet aangevuld kon worden met gekweekte exemplaren net zoals bij de ooievaar, kreeg ik als antwoord dat het moeilijk zou zijn en eigenlijk uit de tijd is. Vogelbescherming: advocaat van de wilde vogels! Ja ja! Een zeer trieste geschiedenis.

Erwin van Laar is 'fotograaf met hart voor de natuur'.

Kerkuil

Foto: Rietje Veltkamp